

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	5
1 Lagtext.....	7
1.1 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846).....	7
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter	9
2 Ärendet	11
3 Förbud att lämna krediter ska gälla omedelbart	13
4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	21
5 Konsekvenser.....	23
6 Författningskommentar	25
6.1 Förslaget till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846).....	25
6.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter	27

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att Konsumentverkets beslut om förbud för en näringsidkare att lämna krediter ska kunna gälla omedelbart.

Konsumentverket kan förbjuda en kreditgivare som inte gör tillräckliga kreditprövningar att lämna krediter till konsumenter. Enligt den nuvarande ordningen gäller ett sådant beslut inte omedelbart, utan först från och med det att beslutet fått laga kraft. För att stärka konsumentskyddet och för att förhindra näringsidkare från att fortsätta lämna krediter trots bristfälliga rutiner bedöms det angeläget att Konsumentverkets beslut ska kunna gälla omedelbart.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 mars 2016.

1 Lagtext

1.1 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

Härigenom föreskrivs att 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

51 §¹

Om näringsidkaren inte följer 12 §, får Konsumentverket meddela näringsidkaren en varning. En varning ska förenas med en sanktionsavgift, om överträdelsen inte är ringa. Avgiften tillfaller staten.

Om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig, får Konsumentverket förelägga näringsidkaren att upphöra med att lämna krediter. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig, får Konsumentverket förbjuda näringsidkaren att lämna krediter. Ett beslut om förbud får förenas med vite.

Vid bedömningen av om en överträdelse är särskilt allvarlig ska särskild hänsyn tas till om näringsidkaren vid upprepade tillfällen har brutit i sin skyldighet enligt 12 § och om bristerna är systematiska.

Ett beslut om förbud enligt andra stycket gäller omedelbart,

¹ Senaste lydelse 2014:83

om inte annat anges i beslutet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.
 2. Äldre bestämmelser gäller för beslut som har meddelats av Konsumentverket före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett företag som driver verksamhet enligt denna lag, om företaget

1. har fått tillståndet genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. inte inom ett år från det tillstånd beviljades har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som tillståndet avser,

4. har förklarat sig avstå från tillståndet,

5. har överlätit hela sin verksamhet, eller

6. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation.

I fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Om Konsumentverket har fattat beslut enligt 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) om att *förelägga* ett företag att *upphöra med att* lämna krediter och beslutet har *vunnit* laga kraft, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget.

Om Konsumentverket har fattat beslut enligt 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) om att *förbjuda* ett företag att lämna krediter och beslutet har *fått* laga kraft, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

2 Ärendet

Enligt konsumentkreditlagen (2010:1846) måste näringsidkaren pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet. Krediten får beviljas endast om så bedöms vara fallet.

Konsumentverket utövar tillsyn över att andra näringsidkare än kreditinstitut följer konsumentkreditlagen och gör kreditprövningar. En näringsidkare som inte gör tillräckliga kreditprövningar kan i särskilt allvarliga fall förbjudas att lämna krediter.

På senare tid har i praxis klargjorts att ett förbud att lämna krediter inte gäller omedelbart, utan först från och med det att beslutet får laga kraft.

Denna promemoria innehåller förslag till ändring i konsumentkreditlagen som syftar till att stärka konsumentskyddet genom att ett sådant förbud ska kunna gälla omedelbart.

3 Förbud att lämna krediter ska gälla omedelbart

Förslag: Konsumentverkets beslut om förbud att lämna krediter ska gälla omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

Skälen för förslaget

Skyldigheten att göra kreditprövningar

En näringsidkare får inte bevilja en konsument en kredit utan att först ha provat att konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet (12 § konsumentkreditlagen).

Regler om kreditprövning i konsumentkreditlagen infördes 2004. Det huvudsakliga syftet var att motverka överskuldsättning hos konsumenter och att betona näringsidkarens ansvar för att medverka till att privatpersoner inte skuldsätter sig på ett sätt som är alltför långtgående i förhållande till sina inkomster och övriga ekonomiska förhållanden (prop. 2002/03:139 s. 253 och 587 f.). Näringsidkarens ansvar i detta hänseende har även betonats i senare lagstiftningsärenden (se t.ex. prop. 2009/10:242 Ny konsumentkreditlag och prop. 2013/14:34 Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar).

Konsumentverkets tillsyn och sanktionsmöjligheter

Konsumentverkets tillsyn enligt konsumentkreditlagen omfattar krediter som andra näringsidkare än kreditinstitut lämnar, erbjuder eller förmedlar. Även sådana näringsidkare som har tillstånd av

Finansinspektionen att bedriva kreditverksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, t.ex. snabblåneföretag, omfattas av verkets tillsyn (jfr 49 § konsumentkreditlagen). Inom ramen för sin tillsyn granskar Konsumentverket att bestämmelserna om kreditprovning följs.

Om en näringsidkare inte följer kraven på kreditprovning, har Konsumentverket flera möjligheter till ingripanden (51 §). Utgångspunkten är att en näringsidkare som bryter mot bestämmelserna om kreditprovning ska meddelas en varning. Sedan april 2014 gäller att en varning ska förenas med en sanktionsavgift, om överträdelsen inte är ringa. En ringa överträdelse kan t.ex. handla om situationer där det är fråga om att endast några enstaka kreditprovningar har underlåtitits eller varit bristfälliga.

Konsumentverket har även möjlighet att förelägga en näringsidkare att upphöra med att lämna krediter. Samtidigt som möjligheten till sanktionsavgift infördes, preciserades i vilka situationer som ett föreläggande om förbud får meddelas, nämligen om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig. Det kan särskilt handla om att näringsidkaren vid upprepade tillfällen har brustit i sin kreditprovning eller att bristerna är systematiska.

Skärpningarna av sanktionssystemet motiverades av att tillsynen visat på allvarliga brister i kreditprovningen hos många kreditgivare och att det samtidigt skett en oroande ökning av antalet obetalda snabb lån (se prop. 2013/14:34 s. 7).

Konsumentverkets beslut i dessa frågor får överklagas till allmän förvaltningsdomstol (54 §).

När ett förbud blir gällande

Varken vid införandet av Konsumentverkets möjlighet att ingripa eller vid skärpningarna av sanktionssystemet övervägdes om ett föreläggande om förbud ska gälla omedelbart. Denna fråga har däremot nyligen prövats i domstol.

Under senare delen av 2014 beslutade Konsumentverket att förelägga två näringsidkare att upphöra med att lämna krediter. Konsumentverket fann i dessa fall att det var så allvarliga brister i kreditprovningarna att näringsidkarna inte hade kunnat bedöma

konsumenternas möjligheter att fullgöra sina kreditåtaganden och att det var fråga om systematiska överträdelse. I ett av besluten anförde Konsumentverket särskilt att beslutet skulle gälla omedelbart. Skälet för detta var att arten och omfattningen av bristerna i näringsidkarens kreditprövningar var sådana att det fanns en uppenbar risk att konsumenter beviljas krediter som de saknar förmåga att betala, med möjlig överskuldssättningsproblematik till följd.

Båda näringsidkarna överklagade besluten och begärde att besluten tills vidare inte skulle gälla (s.k. inhibition). Sedan denna fråga hade nått kammarrätten, konstaterade domstolen i båda målen (Kammarrätten i Göteborgs beslut den 9 januari 2015 i mål nr 6859-14 och den 21 januari 2015 i mål nr 6777-14) att det i konsumentkreditlagen inte finns stöd för att ett föreläggande att upphöra med att lämna krediter ska gälla omedelbart. Domstolen bedömde även att det inte finns tillräckligt tungt vägande skäl för att utnyttja den begränsade möjlighet som finns för att besluta om omedelbar verkställighet utan lagstöd.

Konsumentverket överklagade det första av kammarrättens beslut, men Högsta förvaltningsdomstolen meddelade inte prövningstillstånd.

Beslut om förbud att lämna krediter ska kunna gälla omedelbart

Den nuvarande ordningen får alltså anses innebära att ett föreläggande att upphöra med att lämna krediter inte kan gälla omedelbart. En näringsidkare som funnits ha allvarliga brister i sina rutiner för kreditprövning och som förelagts att upphöra med sin kreditgivning kan därmed fortsätta lämna krediter fram till dess att föreläggandet fått laga kraft.

Starka konsumenthänsyn talar för att den nuvarande ordningen bör ändras. Det finns en risk för att denna ordning innebär att konsumenter beviljas krediter som de saknar förmåga att betala. Detta kan sedan i sin tur leda till att skulden hamnar hos Kronofogdemyndigheten för utmätning och till ökad risk för att konsumenten drabbas av överskuldssättning.

Det är rimligt att en konsument ska kunna utgå från att en näringsidkare som ägnar sig åt kreditgivning till konsumenter och

som står under offentlig tillsyn följer de lagar och andra författningar som reglerar verksamheten. En konsument ska kunna känna förtroende för tillsynen och inte behöva oroa sig för att en näringsidkare som funnits ha så pass allvarliga brister i kreditprövningen och som därför förbjudits att lämna krediter fortfarande har möjlighet att verka på marknaden.

Kreditinstitut, som omfattas av Finansinspektionens tillsyn enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, kan i dag bli av med sitt tillstånd med omedelbar verkan och på så sätt förbjudas att lämna krediter, om de inte följer konsumentkreditlagen (se 15 kap. 1 § och 17 kap. 1 §). Även en sådan verksamhet som omfattas av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter kan bli av med sitt tillstånd med omedelbar verkan. Det faller dock utanför Finansinspektionens tillsyn att bevaka att en sådan senare verksamhet följer konsumentkreditlagen. Det är i stället Konsumentverkets uppgift att granska dessa verksamheter i detta avseende och att ingripa, t.ex. genom föreläggande att upphöra med att lämna krediter, när konsumentkreditlagens bestämmelser inte följs (se 16 § lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter och 49 § konsumentkreditlagen). Ur ett konsumentperspektiv måste det anses otillfredsställande och svårförståeligt att Finansinspektionens motsvarighet till förbud att lämna krediter till konsumenter kan gälla omedelbart, medan Konsumentverkets inte kan det.

Det normala i annan lagstiftning som syftar till att hindra en aktör från att allvarligt bryta mot uppställda krav på verksamheten och dess bedrivande är att ett beslut om förbud kan gälla omedelbart (se t.ex. 3 kap. 1 § konkurrenslagen [2008:579], 9 kap. 4 § lagen [2009:366] om handel med läkemedel och 17 kap. 4 § försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Ytterligare skäl för en ändring är konkurrenshänsyn på kreditmarknaden. En kreditgivare som inte följer reglerna om kreditprövning och som enligt tillsynsmyndighetens bedömning inte kan tillåtas fortsätta bedriva sin verksamhet, men som ändå kan fortsätta lämna krediter, skulle kunna få en orättvis konkurrensfördel i förhållande till de näringsidkare som tillämpar reglerna korrekt. Förtroendet för kreditmarknaden kan även skadas om en sådan näringsidkare tillåts fortsätta bedriva sin verksamhet.

Vidare möjliggör den nuvarande ordningen att ett föreläggande överklagas av en näringsidkare som är medveten om att överklagandet inte kommer att vinna framgång, men som vill fördröja beslutets verkställighet i syfte att kunna fortsätta låna ut till aningslösa konsumenter så länge som möjligt.

Det finns alltså flera och starka skäl för att ett föreläggande om att upphöra med att lämna krediter bör gälla omedelbart. Mot detta kan ställas de negativa konsekvenserna för den näringsidkare som beslutet gäller. En ändring av den nuvarande ordningen skulle innebära att den näringsidkare som drabbas omedelbart måste stoppa hela eller delar av sin verksamhet. För näringsidkaren kan detta få kännbara ekonomiska konsekvenser och leda till skador som kan vara svåra att reparera, om föreläggandet att upphöra med att lämna krediter i ett senare skede skulle upphävas. Det kan också framstå som rimligt att en domstol efter överklagande ges möjlighet att pröva frågan innan beslutet blir gällande.

Även om dessa skäl är av stor betydelse för de näringsidkare som drabbas, kan de inte anses väga lika tungt som de ovan anförda skälen för att ett föreläggande ska kunna gälla omedelbart. Vid denna avvägning måste också beaktas att, som beskrivs nedan, ett omedelbart förbud inte måste utformas som obligatoriskt och att den domstol som ska pröva ett överklagande får besluta att förbudet tills vidare inte ska gälla (inhibition).

Mot den angivna bakgrunden bör en ändring göras i konsumentkreditlagen så att ett beslut om förbud att lämna krediter ska kunna gälla omedelbart.

Samtidigt med en sådan ändring finns det skäl att modernisera den aktuella bestämmelsen i konsumentkreditlagen och att i stället för ”förelägga [...] att upphöra med” använda ”förbjuda”. Genom en sådan ändring blir det tydligare vad beslutet handlar om. Även i annan lagstiftning används förbjuda för liknande ingripanden.

I vilka fall ska ett beslut om förbud att lämna krediter gälla omedelbart?

Ett förbud att lämna krediter ska beslutas endast i de allvarigaste fallen. Det krävs att det har varit fråga om upprepade eller systematiska brister. Syftet med ett förbud är att hindra en kreditgivare med allvarliga brister i kreditprovningen från att fortsätta lämna

krediter till konsumenter. För att förbudet ska bli en effektiv åtgärd måste det kunna verkställas utan dröjsmål. Utgångspunkten bör därför vara att ett beslut om förbud att lämna krediter ska gälla omedelbart.

En sådan regel kan dock behöva kompletteras med en möjlighet för Konsumentverket att bestämma om undantag. Med en sådan möjlighet skulle verket kunna ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Förbudet skulle därmed inte behöva bli mer in- gripande än nödvändigt. Härigenom respekteras proportionalitets- principen, genom att sanktionen kan anpassas efter den aktuella överträdelsens allvar och de förhållanden som gäller i det enskilda fallet. Finner verket att det inte är påkallat med omedelbar verk- ställighet, bör det därför finnas en möjlighet att bestämma att beslutet ska gälla först när det får laga kraft eller vid en annan tidigare tidpunkt.

Andra sanktioner bör inte kunna verkställas omedelbart

I detta sammanhang kan det övervägas om även andra beslut av Konsumentverket om sanktioner enligt konsumentkreditlagen ska kunna gälla omedelbart. Sådana sanktioner som Konsumentverket kan besluta om är varning och sanktionsavgift.

Att låta dessa andra sanktioner verkställas omedelbart låter sig emellertid inte motiveras av samma hänsyn som beträffande beslut om förbud. Till exempel är det inte sannolikt att en konsument får ett effektivare skydd mot att kreditgivaren brister i kreditpröv- ningen enbart för att en varning eller sanktionsavgift gäller omedelbart. Inte heller förekommer det i andra näraliggande lagar att sådana slags sanktioner kan verkställas omedelbart (se t.ex. lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter och lagen om bank- och finansieringsrörelse).

Till detta kommer att en sanktionsavgift riskerar att bli betungande för den näringsidkare som genast måste betala den. En sanktionsavgift kan uppgå till tio procent av näringsidkarens omsättning. Om sanktionsavgiften måste betalas genast, skulle det kunna uppstå en risk för att näringsidkarens förutsättningar att driva verksamheten vidare påverkas.

Mot denna bakgrund finns det inte skäl att låta även andra sanktioner enligt konsumentkreditlagen kunna verkställas omedelbart.

Inte heller finns det anledning att ge Finansinspektionen möjlighet att omedelbart återkalla en näringsidkares tillstånd att bedriva verksamhet enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter, om näringsidkaren förbjudits att lämna krediter. Ett omedelbart återkallande av tillståndet skulle i en sådan situation inte nödvändigtvis medföra ett ökat skydd ur ett konsumentperspektiv. Det skulle dock riskera att bli betungande för den drabbade näringsidkaren.

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2016.

Den nya bestämmelsen om att beslut om förbud att lämna krediter ska kunna gälla omedelbart ska tillämpas på beslut som meddelas av Konsumentverket efter ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: Lagändringarna som föreslås innebär ett stärkt konsumentskydd och en minskad risk för att konsumenter ska drabbas av överskuldsättning. Det är därför angeläget att ändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Ett ikraftträdande före den 1 mars 2016 bedöms dock inte möjligt.

Ett beslut om förbud att lämna krediter påverkar en näringsidkares verksamhet på ett mycket ingripande sätt. En näringsidkare som drabbas av ett sådant förbud måste därför vid tidpunkten för beslutet ha möjlighet att förutse konsekvenserna och planera företagets fortsatta agerande utifrån detta. Den nya bestämmelsen om att beslut om förbud ska kunna gälla omedelbart bör därför endast tillämpas på beslut som meddelas av Konsumentverket efter ikraftträdandet. En övergångsbestämmelse av den innebörden bör införas.

5 Konsekvenser

Bedömning: Konsumenter ges ett stärkt skydd mot att kreditgivare beviljar krediter utan att ha gjort en ordentlig kreditprövning.

Den näringsidkare som förbjudits att lämna krediter kan drabbas av kostnader och förluster på grund av att förbudet gäller omedelbart. Sådana kostnader och förluster kan dock antas uppkomma i mycket begränsad utsträckning och måste anses godtagbara med hänsyn till förslagets syfte.

Förslagen medför inte några ekonomiska konsekvenser för det allmänna.

Skälen för bedömningen: Förslaget innebär att en näringsidkare som förbjudits att fortsätta lämna krediter måste upphöra med verksamheten omedelbart. Förslaget bedöms innebära ett stärkt konsumentskydd och minskad risk för att konsumenter drabbas av överskuldssättning.

Den näringsidkare som förbjuds att lämna krediter kan drabbas av kostnader och förluster. Hur stora beror på företagets storlek och omfattningen av dess kreditverksamhet. Endast ett fåtal näringsidkare kan dock förväntas ha sådana allvarliga brister i kreditprövningen att de förbjuds lämna krediter. Sådana kostnader och förluster kan därför antas uppkomma endast i mycket begränsad utsträckning.

Den sanktion som beslutas – förbud att lämna krediter – syftar redan enligt gällande rätt till att få stopp på verksamheten. Det förslag som nu lämnas innebär endast att detta stopp tidigare läggs. En näringsidkare kan drabbas av vissa ytterligare kostnader och förluster på grund av att förbudet gäller från en tidigare tidpunkt. Störst påverkan får ett omedelbart förbud genom att närings-

idkaren omgående hindras från att generera intäkter genom att lämna nya krediter till konsumenter. Vidare kan näringsidkaren drabbas av t.ex. ökade avvecklings- eller omstruktureringskostnader med anledning av att kreditverksamheten måste stoppas genast. Dessa kostnader och förluster kommer dock, som beskrivs ovan, drabba väldigt få näringsidkare och måste anses godtagbara med hänsyn till syftet med lagändringen.

Förslaget har en positiv effekt på konkurrensförhållandena för företagen. Genom förslaget förhindras en näringsidkare som inte följer reglerna om kreditprövning från att få en orättvis konkurrensfördel i förhållande till de näringsidkare som tillämpar reglerna korrekt.

Förslaget medför inte några kostnader för det allmänna.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

Tillsyn

51 § Om näringsidkaren inte följer 12 §, får Konsumentverket meddela näringsidkaren en varning. En varning ska förenas med en sanktionsavgift, om överträdelsen inte är ringa. Avgiften tillfaller staten.

Om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig, får Konsumentverket *förbjuda* näringsidkaren att lämna krediter. Ett beslut om *förbud* får förenas med vite.

Vid bedömningen av om en överträdelse är särskilt allvarlig ska särskild hänsyn tas till om näringsidkaren vid upprepade tillfällen har brustit i sin skyldighet enligt 12 § och om bristerna är systematiska.

Ett beslut om förbud enligt andra stycket gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

I paragrafen regleras de ingripanden som Konsumentverket kan göra vid bristande kreditprövning. Övervägandena finns i avsnitt 3.

Ändringarna i *andra stycket* är språkliga och innebär att Konsumentverket får besluta om ”förbud” att lämna krediter, i stället för ”föreläggande att upphöra med” att lämna krediter.

Av andra och tredje styckena, som inte ändras i sak, följer att Konsumentverket får förbjuda en näringsidkare som inte följer bestämmelserna om kreditprövning i 12 § att lämna krediter, om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig. Ett sådant beslut får förenas med vite. Vid bedömningen av om en överträdelse är särskilt allvarlig ska särskild hänsyn tas till dels om näringsidkaren vid upprepade tillfällen inte har gjort en tillräcklig kreditprövning eller helt har underlåtit att göra en prövning, dels om bristerna är systematiska (se prop. 2013/14:34 s. 17 f.).

Enligt *fjärde stycket*, som är nytt, gäller Konsumentverkets beslut om förbud att lämna krediter omedelbart. Det krävs alltså inte att beslutet fått laga kraft för att det ska gälla. Detta innebär att en näringsidkare genast måste upphöra med att lämna krediter efter det att Konsumentverket eller, om ett sådant beslut meddelas först efter överklagande, domstol har beslutat om förbud. En näringsidkare som förbjudits att lämna krediter får alltså inte lämna krediter under tiden som överklagandefristen löper eller, om näringsidkaren överklagar, så länge som högre instans inte har ändrat beslutet.

Konsumentverket eller, efter överklagande, domstol har möjlighet att bestämma att beslutet om förbud ska gälla först vid en senare tidpunkt, i första hand sedan det fått laga kraft. Utrymmet för att använda sig av denna undantagsregel måste anses vara begränsat. För att frångå huvudregeln bör krävas att näringsidkaren kan visa t.ex. att det finns sådana omständigheter som medför att näringsidkarens intresse av att inte omedelbart behöva avbryta sin kreditverksamhet trots allt väger tyngre än behovet av att skydda konsumentkollektivet. Det får alltså läggas på näringsidkaren att påvisa konkreta skäl mot omedelbar verkställighet. Sådana skäl kan avse t.ex. vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att förbudet gäller omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten stoppas innan beslutet får laga kraft. Om Konsumentverket överväger att besluta om förbud, bör näringsidkaren därför ges tillfälle att yttra sig i fråga om valet av sanktion och om ett eventuellt förbuds omedelbara verkställighet.

Om ett beslut om förbud att lämna krediter har förenats med vite, gäller även den föreskriften omedelbart eller från den tidpunkt som annars anges i beslutet.

Att Konsumentverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol framgår av 54 §. Den förvaltningsdomstol som ska pröva ett överklagande får besluta att förbudet att lämna krediter tills vidare inte ska gälla, s.k. inhibition (28 § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Ett beslut om inhibition innebär även att en vitesföreskrift som förenats med beslutet sätts ur spel. Vite kan därmed inte dömas ut, så länge som beslutet om inhibition gäller.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.
2. Äldre bestämmelser gäller för beslut som har meddelats av Konsumentverket före ikraftträdandet.

Enligt *punkten 1* träder lagen i kraft den 1 mars 2016.

Enligt *punkten 2* gäller äldre bestämmelser för beslut som har meddelats av Konsumentverket före ikraftträdandet. Detta innebär att endast Konsumentverkets beslut om förbud att lämna krediter som meddelas efter ikraftträdandet ska gälla omedelbart. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller i stället från och med att de får laga kraft.

Avgörande för om de nya bestämmelserna ska gälla vid en domstols prövning av ett överklagande är om det överklagade beslutet av Konsumentverket har meddelats före ikraftträdandet. Situationen skulle t.ex. kunna uppstå att Konsumentverket meddelar ett beslut om förbud före ikraftträdandet, varefter förvaltningsrätten sedan meddelar sitt beslut (avslår överklagandet) efter ikraftträdandet. I ett sådant fall gäller inte heller förvaltningsrättens beslut omedelbart.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

6.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Ingripanden mot företag som driver verksamhet enligt denna lag

22 § Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett företag som driver verksamhet enligt denna lag, om företaget

1. har fått tillståndet genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,
2. inte inom ett år från det tillstånd beviljades har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,
3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som tillståndet avser,
4. har förklarat sig avstå från tillståndet,
5. har överlåtit hela sin verksamhet, eller

6. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation.

I fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Om Konsumentverket har fattat beslut enligt 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) om att *förbjuda* ett företag att lämna krediter och beslutet har *fått* laga kraft, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget.

I paragrafen anges situationer då Finansinspektionen kan återkalla tillståndet för ett företag (se prop. 2013/14:107 s. 88).

Ändringen i *tredje stycket* är språklig och innebär att ”förelägga [...] att upphöra med” ersätts av ”förbjuda”.

Justitiedepartementet

Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt

Mattias Pleiner

Telefon 08-405 17 78

mattias.pleiner@regeringskansliet.se

Tillväxtverket Regelrådet	
Ank	2015-05-07
Dnr	RK 2015-000174

**Departementspromemorian Ett effektivare förbud vid
bristande kreditprövning (Ds 2015:24)**

Remissinstanser:

1. Kammarrätten i Jönköping
2. Förvaltningsrätten i Karlstad
3. Förvaltningsrätten i Luleå
4. Domstolsverket
5. Finansinspektionen
6. Kronofogdemyndigheten
7. Konsumentverket
8. Juridiska fakultetsnämnden vid Lunds universitet
9. Konkurrensverket
10. Regelrådet
11. Finansbolagens Förening
12. Företagarna
13. Konsumenternas Bank- och finansbyrå
14. Näringslivets regelnämnd
15. Riksförbundet Insolvens
16. Svensk Handel
17. Svensk Inkasso
18. Svenska Bankföreningen
19. Svenska Konsumentkreditföretagen
20. Svenska Kreditföreningen
21. Svenskt Näringsliv
22. Sveriges Konsumenter

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet **senast fredagen den 26 juni 2015**. Svaren bör lämnas både på papper och per e-post (ju.L2@regeringskansliet.se). Vänligen ange diarienumret Ju2015/3954/L2 i remissvaret.

Vid eventuella frågor under remisstiden går det bra att kontakta rättssakkunnige Mattias Pleiner (mattias.pleiner@regeringskansliet.se, 08-405 17 78).

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Tobias Eriksson
Departementsråd

Kopia till
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm